

MUISTIO

KAM-juridiikkaryhmä 5/2022

maanantai 12.12.2022

paikka: Zoom

Osallistujat: Anniina Dahlström, Pekka Heikkinen, Juha Henriksson, Outi Hupaniittu, Janne Kuusisto, Jonas Lång, Juha Manninen, Soile Manninen, Irma Reijonen (liittyi kokoukseen kohdassa 5) ja Roni Roihankorpi

1. Kokous avattiin klo 11.34
2. Kokouksen sihteeriksi valittiin Soile Manninen
3. Hyväksyttiin [edellisen kokouksen muistio](#)
4. Tekijänoikeuslain uudistus – DSM-direktiivin toimeenpano Suomessa
 - a. Keskusteltiin OKM:n kuulemistilaisuudesta, joka järjestettiin 24.11. Tekstin- ja tiedonlouhintaan (13 b §) ehdotetut muutokset eivät herättäneet keskustelua. Enemmän keskusteltiin teosten käyttämisestä opetuksen havainnollistamisessa (14 a §) ja korvausoikeuden poistumisesta. Korvausoikeus poistuisi sellaisten materiaalien osalta, joiden käyttöön ei ole saatavilla sopimuslisenssiä. Tämän lisäksi puhuttivat verkkosisällönjakopalveluita koskevat kohdat ja verkkolähetysdirektiivi (jota täydentävä HE ei koske).
 - b. [Perustuslakivaliokunnan lausunnon \(PeVL 53/2022 vp\)](#) perusteella edellytetyt muutokset tuotu [eduskuntaan täydentävänä hallituksen esityksenä \(HE 313/2022\)](#), joka on annettu 2.12.2022. Tuorein HE menee vielä PeV:aan ja LiV:aan, jotka antavat lausunnot SiV:lle. [\(HE 43/2022 ja HE 313/2022 käsittelyt yhdistetty.\)](#)
 - c. Kansalliskirjasto lähettää lyhyen kirjallisen lausunnon sivistysvaliokunnalle. Vaikka teksti- ja tiedonlouhinnan osalta on tulossa parannuksia, edelleen jää ristiriita tekijänoikeuslain 16 b § ja kulttuuriperintölain piiriin kuuluvan aineiston louhinnan osalta. 16 b § perustuu tietoyhteiskuntadirektiiviin (2001/29/EY), onko mahdollista muuttaakaan?
 - d. Museovirasto tekee oman todennäköisesti oman lausuntonsa SiV:lle. Keskeisenä asiana ja kaupallisesta jakelusta poistuneiden teosten yleisön saataville saattaminen (16 h §: ”Jos teoksesta on olemassa vain yksi teoskappale, 1 momenttia sovelletaan vasta sen vuoden jälkeen, jona tekijä kuoli.”)
 - e. KAM-juridiikkaryhmä päätti, että tehdään SiV:lle yhteinen, lyhyt lausunto 16 g ja 16 h § osalta. Tiedonlouhinta ja aineiston avaamisen mahdollisuudet paranevat, mutta 16 h § nykyinen muotoilu kuitenkin rajoittaa tätä, ja se pitäisi saada paremmin vastaamaan PeV:n esittämää kantaa. Loppulauseena esitetään kulttuuriperintölaitoksia koskevien lainkohtien (16 – 16 §) uudistustarve.
 - f. Voidaan hyödyntää aiemmin laadittua lausuntoa. Jonas tekee pohjan, jota pääsee muokkaamaan torstaihin 15.12. asti. Tämän jälkeen Jonas tekee loppuviitaukset ja lähettää valiokuntasihteerille.
 - g. Yle jättäytyy taka-alalle lausunnosta, koska sitä ei ole tekijänoikeuslaissa tai sen muutosehdotuksissa määritelty kulttuuriperintölaitokseksi (DSM-direktiivin perusteella yleisradioyhtiöt ovat kuitenkin kulttuuriperintölaitoksia).

5. Vuoden 2023 KAM-juridiikkaryhmän puheenjohtaja ja koollekutsuja on Pekka Heikkinen Kansalliskirjastosta.
6. Muut asiat
 - a. Yksityisarkistostrategia: OKM on tehnyt luonnoksen, Kansallisarkisto asiassa aktiivisesti mukana. Kuulemistilaisuus järjestetty ja arkistosektorin näkemyksiä on nyt kuultu. Arkistoverkosto sai roolikseen nykytila-analyysin laadinnan, ja sen valmistelu aloitetaan ennen joulua. Yksityisarkistotoimintaan vaikuttavan lainsäädännön asettamien reunaehtojen selvittäminen yksi kohta, ja tähän tarvitaan KAM-juridiikkaryhmän osaamista. Asiat koskevat koko KAM-kenttää. SKS on kommentoinut strategialuonnosta. Luonnoksessa korostetaan yhteistyötä, mutta valitettavasti yhteistyörakenteita on purettu. Kansallisarkiston muutosneuvottelujen seurauksena tulevat leikkaukset vievät digitalisaatioon päin. Huolena on, että eihän arkistoteoreettinen ymmärrys katoa KA:sta? Strategia on linjattu koskemaan yksityisarkistotoimintaa, ei suoraan yksityisarkistoja. SLS on myös tehnyt lausunnon strategialuonnoksesta. Suurimmat yksityisarkistotoimijat eivät ole osa valtionhallintoa, joten valtioviranomaisen ohjaus ei ole toivottavaa. Ehdotettu perustettavaksi itsenäistä toimijaa, johon arkistot voisivat liittyä (vrt. Tieteellisten seurain valtuuskunta). Koko KAM-sektorin yhteistyö puuttui kokonaan.
 - b. DigiME:ssä ehdotetaan, että KAM-sektorin kokonaisarkkitehtuuri uudistetaan. Edellinen KAM-sektorin kokonaisarkkitehtuuri tehty KDK:n aikana. Toimintaympäristö on muuttunut, samoin juridiset reunaehdot, joiden pitäisi ohjata arkkitehtuuria. Juha Henriksson on ollut asiaa valmistelevan ryhmän pj.
 - c. Jonas Lång on ollut AVOTT-arkkitehtuuriryhmässä KAM-sektorin edustajana. Avoimen tieteen ja tutkimuksen tavoitearkkitehtuurintyöpaja tulossa 18.1.2023 Tieteiden talolla: <https://avointiede.fi/fi/tapahtumat/avoimen-tieteen-arkkitehtuurintyopaja>.
 - d. Tietosuoja KAM-sektorilla -suosituksen päivitys v. 2023: Alustavasti työryhmään tulossa SLS:stä Jonas Lång ja Kristina Linnovaara, Museovirastosta Roni Roihankorpi + 1 sekä SKS:stä Outi Hupaniittu. Pekka Heikkinen tiedottanut asiasta myös Kansalliskirjastossa. Koostetaan työryhmä seuraavassa kokouksessa eli siihen mennessä tarvitaan tieto, ketkä osallistuvat päivitystyöhön.
7. Seuraava kokous 25.1.2023 klo 11. Pekka Heikkinen lähettää kokouskutsun, mahdollisuuksien mukaan pidetään kokous Kansalliskirjastossa tai SLS:ssä.
8. Kokous päätettiin klo 12.25.